

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְהַל

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:00

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:09 (ר"ת 18:45)

עַרְשׁ"ק כַּא' אָדָר א' תשע"ד (21.2.14)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְכָל אִשָּׁה חֲכַמַת לֵב בִּידֵיהָ טוֹו... וְכָל הַנְּשִׁים אֲשֶׁר נִשְׂא לָבָן אֶתְנָה בְּחֻמָּה טוֹו אֶת הָעוֹזִים"

עַל הַכְּתוּב, "וְכָל אִשָּׁה חֲכַמַת לֵב בִּידֵיהָ טוֹו", כְּתוּב בְּגִמְרָא (יומא ס'): "אֵין חֲכָמָה לְאִשָּׁה, אֲלָא בַּפְּלֶךְ (=מְכַשִּׁיר לְטוֹיָה), שְׁנַאמְר: 'וְכָל אִשָּׁה חֲכַמַת לֵב בִּידֵיהָ טוֹו'."

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִיָן זֶה. שְׁכֵן, מִה רָאוּ חוֹז"ל לְהַתְּבַטֵּא כֶּךָ עַל נְשִׁים צְדָקְנִיּוֹת, שְׁבֻזְכוֹתֵן יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, שְׁכָל חוֹכְמַתָּן הִיא בְּמַלְאכַת הַטוֹיָה?

וַיֵּשׁ לְבָאָר עֲנִיָן זֶה עַל-פִּי מִה שְׁשַׁנִּינוּ בְּמַסְכַּת יְבָמוֹת (סב, עב): "כָּל אָדָם שְׂאִין לוֹ אִשָּׁה שְׂרוּי בְּלֹא שְׂמֻחָה, בְּלֹא בְרָכָה וּבְלֹא טוֹבָה. וּבְמַעְרָבָא (=כִּינוּי לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא מִמַּעְרָב לְבָבֶל) אָמְרוּ, שֶׁהוּא שְׂרוּי בְּלֹא תוֹרָה."

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִיָן זֶה. שְׁכֵן, מְדוּעַ אֵין הָאָדָם יְכוּל לְעֻסוֹק וּלְזוֹכוֹת לְתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּלִי אִשָּׁה?

עַל-כֶּךָ עוֹנִים חוֹז"ל בְּגִמְרָא (יומא עב): "'יֵרֵאת ה' טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד'. אָמַר רַבִּי תַנְיָנָא: זֶה הַלּוּמֵד תוֹרָה בְּטְהוֹרָה. (וּמַאי הִיא (טְהוֹרָה)? נוֹשֵׂא אִשָּׁה, וְאַחַר-כֵּךְ, לוֹמֵד תוֹרָה."

הִנֵּה, מְבוֹאָר מִכָּאן, שְׂאִי-אֲפֹשֶׁר שְׂתַתְּקִים הַתוֹרָה אֲצֵל הָאָדָם, וְשְׂתַהֲיָה "עוֹמֶדֶת לְעַד" - אֲלָא רַק לְאַחַר שֶׁהוּא נוֹשֵׂא אִשָּׁה, שְׂאֵז הוּא יְכוּל לְלַמּוֹד תוֹרָה בְּקְדוּשָׁה וּבְטְהוֹרָה, לְלֹא הַרְהוּרֵי אִשָּׁה. וְעַל-כֵּן יִפָּה אָמְרוּ חוֹז"ל: "וּבְמַעְרָבָא אָמְרוּ (עַל כָּל אָדָם שְׂאִין לוֹ אִשָּׁה), שֶׁהוּא שְׂרוּי בְּלֹא תוֹרָה."

עַל-פִּי הָאָמוּר יוֹמֶתֶק לְפָרֵשׁ אֶת הַכְּתוּב: "'וַיֵּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ, אֲעֲשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ".

דְּהִינוּ, "לֹא טוֹב" - בְּלֹא אִשָּׁה לֹא יוֹכֵל הָאָדָם לְזוֹכוֹת לְתוֹרָה שְׁנִקְרֵאת "טוֹב", (כְּפִי מֵאָמַר חוֹז"ל (בְּרֻכּוֹת ה'): "אֵין טוֹב אֲלָא תוֹרָה, שְׁנַאמְר: 'כִּי לִקַּח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם, תוֹרַתִּי אֵל תְּעוֹזְבוּ'"). שְׁכֵן, רַק עַל-יְדֵי הָאִשָּׁה יוֹכֵל הָאִישׁ לְשַׁלוֹט וּלְהַכְנִיעַ אֶת הַיֵּצֵר הָרַע שְׁלוֹ. לְכֵן, הַעֲצָה לְכֶךָ הִיא "אֲעֲשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ" - הִיא הָאִשָּׁה, שְׁעַל-יְדֵיהָ יוֹכֵל לְזוֹכוֹת בְּתוֹרָה, שֶׁהִיא טוֹב. וְעַל-יְדֵי כֶּךָ תִּהְיֶה לוֹ עֵזֶר לְהַתְּגַבֵּר עַל הַיֵּצֵר שְׁעוֹמֵד כְּנֶגְדּוֹ כָּל הַזְּמַן.

כַּעַת נִבְאָר מִה שְׁמַצִּינוּ בְּמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהִירִיעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת שְׁכִסּוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן הָיוּ חָמֵשׁ מוֹל חָמֵשׁ, כְּפִי שְׁכָתוּב (שְׂמוֹת כו, ג'): "חָמֵשׁ הִירִיעוֹת תִּהְיֶינן חֲבֵרַת אִשָּׁה אֶל אַחַתָּה וְחָמֵשׁ יִרִיעוֹת חֲבֵרַת אִשָּׁה אֶל אַחַתָּה."

וְאֵילוּ יִרִיעוֹת הָעִיזִים שֶׁהָיוּ מַעֲלִיָּהֵן הָיוּ חָמֵשׁ מוֹל שֵׁשׁ, כְּפָתוּב (שֵׁם כו, ט'): "וְחִבְרַת אֶת חָמֵשׁ הִירִיעוֹת לְבָד וְאֶת שֵׁשׁ הִירִיעוֹת לְבָד... וְחִבְרַת אֶת הָאֵהָל וְהָיָה אֶחָד."

וּבְאָר הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ ("תְּרוּמָה", דְּרָךְ חֲיִים), שֶׁהִירִיעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת, שֶׁהָיוּ חָמֵשׁ מוֹל חָמֵשׁ, הָיוּ כְּנֶגֶד לוחות הַבְּרִית, שְׁבָהֵן יֵשׁ חָמֵשׁ דְּבָרוֹת מוֹל חָמֵשׁ דְּבָרוֹת. וְאֵילוּ יִרִיעוֹת הָעִיזִים, שֶׁהָיוּ מַעֲלִיָּהֵן, שֶׁהָיוּ חָמֵשׁ מוֹל שֵׁשׁ, הָיוּ כְּנֶגֶד חָמֵשׁ חוּמְשֵׁי תוֹרָה וְשֵׁשׁ סְדָרִים בְּתוֹרָה שְׁבַע-עַל-פֶּה. וְכְּפִי לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַשֵּׁל"ה: "הִירִיעוֹת ה' (=5) מוֹל ה' (=5) (הָיוּ), כְּנֶגֶד הַלּוּחוֹת, שֶׁהָיוּ ה' (=5) מוֹל ה' (=5). אַחַר-כֵּךְ יִרִיעוֹת אַחֲרוֹת ה' (=5) מוֹל ו' (=6) רוּמְזוֹ לְתוֹרָה שְׁבַכְתָּב (חָמֵשׁ חוּמְשֵׁי הַתוֹרָה), וְלְתוֹרָה שְׁבַע-עַל-פֶּה שֵׁשׁ סְדָרִים, וְהֵם מְכוּוֹנִים יַחַד זֶה מוֹל זֶה."

מֵעַתָּה יִתְבָּאָר הֵיטֵב, מְדוּעַ טוֹו דּוֹקָא הַנְּשִׁים אֶת הִירִיעוֹת שְׁעַל הַמִּשְׁכָּן. שֶׁהָרִי אָמְרוּ חוֹז"ל: "כָּל אָדָם שְׂאִין לוֹ אִשָּׁה שְׂרוּי בְּלֹא שְׂמֻחָה, בְּלֹא בְרָכָה וּבְלֹא טוֹבָה. וּבְמַעְרָבָא (=כִּינוּי לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל) אָמְרוּ, שֶׁהוּא שְׂרוּי בְּלֹא תוֹרָה." (וּבְרוּר שֶׁהַכּוֹנֵה הִיא גַּם עַל הַתוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְגַם עַל הַתוֹרָה שְׁבַע-עַל-פֶּה).

לְכֵן זָכוּ הַנְּשִׁים לְטוֹוֹת אֶת הִירִיעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת, כְּנֶגֶד לוחות הַבְּרִית, שְׁעַלֵּיהֶם כְּתוּבִים עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, שֶׁרַשׁ כָּל הַתוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְגַם טוֹו בְּחֻמָּה גְּדוּלָה אֶת יִרִיעוֹת הָעִיזִים, שֶׁהֵם חָמֵשׁ עַל שֵׁשׁ יִרִיעוֹת - לְרַמְזוֹ עַל הַחִיבוּר בֵּין הַתוֹרָה שְׁבַכְתָּב לְבֵין הַתוֹרָה שְׁבַע-עַל-פֶּה.

וּמֵעַתָּה יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין מִה שְׂאָמְרוּ חוֹז"ל, בְּמֶתֶק לְשׁוֹנָם: "אֵין חֲכָמָה לְאִשָּׁה אֲלָא בַּפְּלֶךְ" (=מְכַשִּׁיר לְטוֹיָה). כְּלוּמָר, עֵיקַר הַחֻמָּה שֶׁל הַנְּשִׁים הוּא לְטוֹוֹת וּלְקַשֵּׁר בֵּין הַתוֹרָה שְׁבַכְתָּב לְבֵין הַתוֹרָה שְׁבַע-עַל-פֶּה, כְּפִי שְׁנִרְמְזוּ בִּירִיעוֹת הָעִיזִים שְׁטוֹו. וְלָכֵן כְּאֲשֶׁר טוֹו הַנְּשִׁים אֶת הִירִיעוֹת שְׁסוֹכְכוּ עַל הַמִּשְׁכָּן, כִּיּוֹנוֹ לְקַשֵּׁר וּלְחַבֵּר אֶת הַתוֹרָה שְׁבַכְתָּב

והתורה שבעל-פה, ובנדאי כיונו לסוכה על בעליהן מפני **היצר הרע** שעומד כנגדו תמיד. ובכך לסייע לבעליהן לעסוק בתורה, ולהכין צורכיהם וצורכי צאצאיהם לעסוק בתורה כראוי. ובכך זוכות הן, לחיי העולם הבא, כפי שלמדנו בגמרא (ברכות יד): אמר ליה רב לרבי חייא נשים, במאי זכין? (=במה זוכות הנשים לעולם הבא?). ענה לו רבי חייא: "באקרויי בנייהו לבי כנישתא, ובאתנויי גברייהו בי רבנן" (=הן זוכות בזכות זה שהן שולחות את בנייהן ללמוד תורה בבית הכנסת ובתלמודי תורה. וכן, שמאפשרות לבעליהן ללמוד תורה בבית המדרש, ומחכות להם בשמחה עד שובם). (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"שבת שבתון לה' כל העשה בו מלאכה יומת" (לה' פסוק ב')

על הכתוב בפרשה, "וישמרתם את השבת כי קדש הוא לכם", אומרים חז"ל: הנה, ידוע שבתפילת ערבית של שבת אנו אומרים "והנחילנו ה' אלהינו...שבת קדש". וינוחו **בה** כל ישראל מקדשי שמך. ואילו בתפילת שחרית של שבת אנו אומרים "והנחילנו ה' אלהינו...שבת קדש". וינוחו **בו** כל ישראל מקדשי שמך. ואילו בתפילת מנחה של שבת אנו אומרים "והנחילנו ה' אלהינו...שבת (יש נוהגים לומר "שבתות") קדש". וינוחו **בם** כל ישראל מקדשי שמך. כלומר, אותו נוסח בכל התפילות, אלא שבערבית של שבת אנו אומרים "וינוחו **בה**", בשחרית אומרים "וינוחו **בו**", ואילו במנחה אנו אומרים "וינוחו **בם**". וצריך להבין ענין זה של "וינוחו בה" "וינוחו בו" "וינוחו בם".

אומר על-כך ה"כסא רחמים", שבתורה הקדושה יש שלשה מקומות של זכירת השבת (שמות לא יד): "כל העשה **בה** מלאכה ונכרתה הנפש". כתוב שני אומר (שמות לה' פסוק ב'): "שבת שבתון לה' כל העשה **בו** מלאכה יומת". וכתוב שלישי אומר (שמות כ' יא): "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר **בם**".

ולכן, מה שאנו אומרים בערבית של שבת "וינוחו **בה**" הוא כנגד מה שכתוב "כל העשה **בה** מלאכה ונכרתה הנפש". ומה שאנו אומרים בשחרית "וינוחו **בו**" הוא כנגד הכתוב: "שבת שבתון לה' כל העשה **בו** מלאכה יומת". ומה שאנו אומרים במנחה "וינוחו **בם**" הוא כנגד הכתוב: "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר **בם**".

וראוי להוסיף מה שאמרו חז"ל, ש"בה **בו** **בם**" הם בגמטריה "זן" (=57) - לומר לה, שכל השומר שבת, ומקיים "בה בו בם", הקב"ה זן ומפרנס אותו, משפיע לו מזון בששת ימי השבוע. וממשיך ה"כסא רחמים" ואומר, שבשבת צריך לברך על שתי כפרות לחם (לחם משנה), כנגד "שמור וזכור", וכנגד "איש ואשתו", כנגד "הקב"ה ושכינתו". ובוצעים בליל שבת על הכפר התחתונה, שהיא בבחינת הפלה (ולכן בערבית אנו אומרים "וינוחו **בה**", שזה לשון נקבה). ואילו בשחרית של שבת אנו בוצעים על הכפר העליון, שהוא בבחינת החתן (ולכן אנו אומרים בשחרית "וינוחו **בו**", לשון זכר). ובסעודה השלישית יש שמחה לחתן ולפלה, ולכן בוצעים על שתי כפרות (ולכן אומרים במנחה "וינוחו **בם**", לשון רבים).

וצריך לזכור תמיד מה שכתוב בגמרא (שבת קיח): "אלמלי (=אם) משמרים ישראל שתי שבתות כהלכתן - מיד נגאלים", ועל-כך רמוז בכתוב: "כי קדש הוא לכם". "לכם" אותיות "מלך". דהיינו, כאשר תשמרו ותקדשו את השבת יבוא מלך המשיח.

"ויעש...את הארון...ויצפהו זהב טהור מבית ומחוץ" ("הארון" רמז לתלמיד חכם)

עוד משחר ילדותו של הרב שלמה מראדמסק (הלא הוא ה"תפארת שלמה"), העידו עליו ה"חוזה מלובלין" וה"יהודי הקדוש", שהוא יגדל ויהיה לנר גדול ברבות הימים, וכך היה. מסופר, שבהיותו בן 14 היה לומד בבית המדרש ללא לאות. ולילה אחד, בעודו לומד בבית המדרש (שחלונותיו היו פונים מול בית הקברות), יצאו כל האנשים, והוא נשאר לבדו. פתאום נכנס בו פחד, ומיד נטל את השופר שהיה מונח שם, ותקע בו בקול גדול. לפתע התחלחל! שפן, ראה נפטרים בתכריכים עומדים ליד חלונות בית המדרש, ושואלים, "האמנם שופרו של משיח הוא זה?". סיפור זה התפרסם בכל הסביבה והכל דברו על קדושתו של העילוי, אשר הצליח, בתקיעותיו בשופר, להוציא נפטרים מקבריהם.

בשנת תקצ"ד באו אליו ראשי הקהל, כדי להציע לו את כסא הרבנות, ולמרות שהיה דחוק בפרנסתו, סרב להם. ורק בפקודת הסב"ק (=הסבא קדישא) מראדושיץ, שהבטיח לו זרע של קיימא, הסכים לקבל עליו את הרבנות, ובתנאי שלא יכבדו אותו ביום הכתרתו. וכתב לעצמו ביום הכתרתו: "ולי אני עבדך, תן לי לב לשפוט עמך הזה", כאשר את המלה "לב" הדגיש על-ידי נקודות. לאחר פטירתו נדהמו מרוח הקדש שהיתה בו, שפן, ראה בטהר עיניו שיהיה כרב במשך "לב" (=32) שנים...

הרב היה גאון בנגלה ובנסתר, מתמיד עצום וענותן מופלא. רבים הסתופפו ונושעו מברכותיו. שבוע לפני פטירתו, נפטר רעו ועמיתו, בעל "חידושי הרי"ם". בני ביתו בקשו להסתיר זאת ממנו, אך הוא, ברוח קודשו, כבר ידע, ושאל לסדר הלוגיה. ולאחר מכן הוסיף ואמר: "מקובלני מרבותי הגדולים, כי בשעה שישתלק צדיק הדור, יקראו גם לי לקבל שבת בעולם האמת". וכך היה, שנפטר בערב שבת קדש, כט' אדר התרכ"ו. זכותו תגן עלינו, אמן.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לַה'" (ע"פ "אֲוֶרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוּ"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

עַל הַפְּתוּב, "וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לַה'", דָּרְשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים: אֵל תִּקְרָא "קֹדֶשׁ שַׁבַּת", אֲלֵא "קִידוּשׁ שַׁבַּת" - שְׁצָרִיכִים לְקַבֵּל אֶת הַשַּׁבַּת בְּקִידוּשׁ, וּבְצִאָתָהּ יֵשׁ לַעֲשׂוֹת קִידוּשׁ שֶׁל הַבְּדֻלָּה. בְּעֵנִין זֶה אֹמֵר הַמְּדַרְשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה י"א, ח'): "תִּגְיֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: אָמְרָה (ה) שַׁבַּת לִפְנֵי הַקַּב"ה: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, לְכַלּוֹ יֵשׁ בֶּן זֹוג, וְלִי אֵין בֶּן זֹוג. אָמַר לָהּ הַקַּב"ה (לשַׁבַּת): כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל הִיא בֶּן זֹוגָךְ. וְכִיּוֹן שְׁעַמְדוֹ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הָרַר סִינַי, אָמַר לָהֶם הַקַּב"ה: זָכְרוּ הַדְּבָר שְׁאֲמַרְתִּי לַשַּׁבַּת - כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל הִיא בֶּן זֹוגָךְ". מְבֹאֵר מִהַמְּדַרְשׁ כִּי הַשַּׁבַּת הִיא בְּבַחֲיִנַת בֵּת זֹוג לְכְנִסַּת יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן חֲז"ל הִיוּ קוֹרְאִים לַשַּׁבַּת "כְּלָה", כְּפִי שְׁמוּבָא בְּגִמְרָא (בבא קמא לב'): "דְּאָמַר רַבִּי חֲנִינָא: בּוֹאוּ וְנִצַּא לְקִרְיַת כְּלָה מְלַכְתָּא. וְאָמְרִי לָהּ (=וְאָמְרוּ לָהּ): לְקִרְיַת שַׁבַּת כְּלָה מְלַכְתָּא. רַבִּי יִנְאִי מִתְעַטֵּף... וְאָמַר, בּוֹאִי כְּלָה, בּוֹאִי כְּלָה". עַל-כֵּן, כְּמוֹ שְׁחָתָן צָרִיף לְקֹדֶשׁ אֶת הָאִשָּׁה, וּבְלֵא קִידוּשִׁין אֲסוּר לוֹ לְהַתְיַחַד עִמָּה - כִּד צָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְקֹדֶשׁ אֶת הַשַּׁבַּת בְּכְנִיסָתָהּ, וּבְלֵא קִידוּשִׁין אֲסוּר לְהַתְיַחַד עִם הַשַּׁבַּת וּלְהַתְעַנֵּג בָּהּ בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתָּהּ. וְזֶהוּ שְׁאוּמְרַת הַגְּמָרָא (פסחים קו'): "זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבַּת לְקֹדֶשׁוֹ, זֹכְרָהּוּ עַל הַיּוֹן". כְּלוּמַר, תִּזְכּוֹר שְׁצָרִיף לְקֹדֶשׁ אֶת הַשַּׁבַּת בְּקִידוּשִׁין, וְעַל-כֵּן צָרִיף לְקֹדֶשׁ עַל הַיּוֹן, כְּמוֹ שְׁעוֹשִׂים בְּקִידוּשֵׁי אִשָּׁה, שְׁמְבָרְכִים עַל כּוֹס יַיִן.

וְיֵשׁ לוֹמַר, שְׁמִטְעַם זֶה כְּתוּב בְּגִמְרָא (סנהדרין נח'): "בֶּן נַח(=גוֹי) שֶׁשַּׁבַּת (בְּשַׁבַּת) - חָיִב מִיתָה". שְׁכּוֹן, שַׁבַּת קֹדֶשׁ הִיא כְּאֲמוּר בֵּת זֹוגִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְדִינָהּ שֶׁל הַשַּׁבַּת הוּא כְּאִשְׁת-אִישׁ. עַל-כֵּן, "בֶּן נַח שֶׁשַּׁבַּת - חָיִב מִיתָה". וְזֹאת, מִכִּיּוֹן שֶׁהָבָא עַל אִשְׁת-אִישׁ חָיִב מִיתָה).

וְהִנֵּה, בְּעֵנִין הַקִּידוּשׁ שֶׁל לַיִל שַׁבַּת כְּתִב הַרְמ"א (או"ח סימן רע"א, סעיף י'): "מִתְחִילִים (אֶת הַקִּידוּשׁ בְּ) יוֹם הַשָּׁשִׁי וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם... וְנִרְמְזוּ הַשֵּׁם (י-ה-ו-ה) בְּרֵאשִׁי תִיבוֹת". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֵנִין זֶה. שְׁכּוֹן, מִדּוּעַ צָרִיף לְרְמוֹז אֶת שֵׁם ה', בְּרוּךְ הוּא, בְּקִידוּשׁ שֶׁל לַיִל שַׁבַּת?

(שְׁהָרִי, לְכַאֲוֶרָה הָיָה צָרִיף לְהַתְחִיל אֶת הַקִּידוּשׁ בְּ"וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאִם", שְׁהָרִי כִּד מִתְחִיל הַפְּסוּק. אוֹלָם, חֲז"ל הוֹסִיפוּ אֶת שְׁתֵּי הַמְּלִים הָאֲחֵרוֹנוֹת שֶׁל הַפְּסוּק הַקּוֹדֶם - "יוֹם הַשָּׁשִׁי" - כְּדִי שִׁיתְקַבֵּל שֵׁם הו"י(=י-ה-ו-ה) בְּרֵאשִׁי תִיבוֹת, כְּפִי שְׁרוּאִים אָנוּ בְּכְתוּב (בְּרֵאשִׁית א', לא'): "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשָּׁשִׁי". וּבְפְסוּק לְאַחַר מִכֵּן כְּתוּב: "וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאִם".

כְּדִי לְהַבִּין עֵנִין זֶה, נִקְדָּים לְהַבִּיא מִה שְׁכְּתִב ה"זָרַע קֹדֶשׁ" לְהַרְהוּ"ק מְרֵאפְשִׁיץ זִיע"א (רִישׁ פְּרִשְׁת בַּהַר), שְׁצָרִיף בְּקִידוּשׁ שֶׁל לַיִל שַׁבַּת לְכּוֹן כְּוֶנָה חֲשׁוּבָה, וְכְפִי לְשׁוֹנוֹ הַטְּהוֹרָה: "וְהִנֵּה, בְּקִידוּשׁ לַיִל שַׁבַּת (אָנוּ מוֹצְאִים)... חֲמֵשׁ פְּעָמִים אוֹתִיּוֹת "וּי". וְצָרִיף לְהַפּוֹד (אֶת) הַחֲמֵשׁ פְּעָמִים "וּי", וְלַעֲשׂוֹת מִהֶם חֲמֵשׁ פְּעָמִים "טוֹב". וְלָכֵן, אֵין לְקִרְוֹת אוֹתִיּוֹת "וּי" בְּ(קִידוּשׁ) "וַיִּכְלוּ" בְּפִירוּשׁ(=בְּהַדְגָּשָׁה), (אֲלֵא) רַק בְּחֻטָּף(=מְהֵרָה), כִּי בְּאֲמַת בְּשַׁבַּת נִמְתַּק הַכֵּל, וְנִכְלָל הַכֵּל בְּטוֹב".

מִבִּיאֹר דְּבָרָיו הַקִּדוּשִׁים אָנוּ לְמַדִּים, שֶׁבְּקִידוּשׁ שֶׁל לַיִל שַׁבַּת יֵשׁ לָנוּ חֲמֵשׁ פְּעָמִים אוֹתִיּוֹת "וּי" ("וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ... וַיִּכְלוּ אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי... וַיִּבְרָךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיִּקְדֹּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שַׁבַּת". וּמֵאַחַר וְאוֹתִיּוֹת אֵלו(=וּי)) הֵם לְשׁוֹן צֶעַר וַיְכָאב (שְׁזֵה דִין) - לָכֵן, אֹמֵר ה"זָרַע קֹדֶשׁ", אֵין לְהַדְגִּישׁם בְּשַׁעַת הַקִּידוּשׁ, אֲלֵא יֵשׁ לְאוֹמְרָם בְּחֻטָּף. שְׁהָרִי, בְּשַׁבַּת אֵין דִּין, וְכָל הַצֶּעַר וְהַכְּאֵב נִמְתַּק בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ.

וְיֵשׁ לְהוֹסִיף עַל דְּבָרָיו הַקִּדוּשִׁים מִה שְׁשָׁנִינוּ בְּגִמְרָא (בְּרֵכוֹת לא'), שֶׁבְּשִׁמְחַת הַחַתוּנָה שֶׁל הַבֵּן שֶׁל רַבִּינָא, בְּקִשׁוֹ הַחֲכָמִים שֶׁהִיוּ בְּמִקּוֹם מְרַב הַמְּנוּנָא, שִׁישִׁיר לָהֶם לְכַבּוֹד הַנִּישׁוּאִין וְעַל גְּדֹל מַעְלָתוֹ. וְהִנֵּה, לְהַפְתָּעֶתֶם, אָמַר לָהֶם רַב הַמְּנוּנָא: "וּי לֹן דְּמִיתָנּוּ, וּי לֹן דְּמִיתָנּוּ(=אוֹי לָנוּ שְׁנִמּוֹת, אוֹי לָנוּ שְׁנִמּוֹת). (אָמְרוּ לוֹ הַחֲכָמִים) אָנּוּ, מִה נַעֲנִי בְּתַרְדָּ(=אִם אַתָּה אוֹמֵר כֵּן, מִה אָנוּ נִגִּיד)? אָמַר לָהֶם רַב הַמְּנוּנָא: הִי תוֹרָה וְהִי מַצָּה דְּמַגְנֵי עֲלוֹן(=הַתּוֹרָה וְהַמַּצָּה הֵן אֵלֶּה שְׁמַגְנוֹת עֲלֵינוּ).

וְיֵשׁ לְתַמּוֹה עַל דְּבָרֵי רַב הַמְּנוּנָא, שְׁאָמַר: "וּי לֹן דְּמִיתָנּוּ, וּי לֹן דְּמִיתָנּוּ(=אוֹי לָנוּ שְׁנִמּוֹת, אוֹי לָנוּ שְׁנִמּוֹת). כְּדִי לְהַבִּין אֶת כְּוֶנָתוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא נִקְדָּים לְהַבִּיא מִה שְׁכְּתוּב בְּקוֹנְטְרַס "שֵׁב דְּנַחְמָתָא", לְגֵאוֹן הַגְּדוֹל רַבִּי יוֹסֵף אֲנָגֵל זצ"ל (דף מה'), שֶׁם הוּא מְבִיא דְּבָר נִפְלָא בְּשֵׁם הַגְּאוֹן מוּוִלְנָא זִיע"א (סְפָר "יָד אֱלֹהִים"), כִּי

ישנן שתי מיתות בעולם, כמו שפיתוב (בראשית ב', יז): "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות". ("מות תמות" - פעמים לשון מיתה).

ובאר שם הגאון מוילנא, שעל-ידי עסק התורה מבטלים מיתה אחת. שהרי, כתוב במשלי (ג', יח): "עץ חיים היא (=התורה) למחזיקים בה". ואילו, את המיתה השניה מבטלים על-ידי קיום מצות התורה. והנה, מבואר בתיקוני הזהר (תיקון טז, דף מב), שכאשר חטא אדם הראשון בעץ הדעת, הוא הפריד משם הקב"ה (י-ה-ו-ה) את שתי אותיות ה', ונשארו אותיות "וי" (י-ה-ו-ה). וזהו שרמזו הפתוב (רות א', יט): "ותלכנה שתיהם". דהינו, ששתי אותיות ה', משם הוי"ה ברוך הוא, הלכו לגלות, ונשארו אותיות "וי", שהוא דין ולשון צער וכאב, כמו אדם הצועק בעת צרה "וי", ונהפכים הרחמים לדין.

(המלה "שתייהם" מורכבת מהאותיות "שתיים ה"). וזה רמז על שתי אותיות ה', שאכן הלכו לגלות... ומבאר הגאון מוילנא ואומר, שפדי לתקן ענין זה, ולהחזיר את שתי אותיות ה' למקומן, צריך לעסוק בתורה ובמצות. ה' הראשונה תחזור על-ידי שהאדם עוסק בתורה, ואילו האות ה' השניה תחזור כאשר האדם יקיים את מצות הקב"ה.

וזהו שאמר רב המנונא לתלמידיו: "וי לן דמיתנן, וי לן דמיתנן (=אוי לנו שנמות, אוי לנו שנמות). שכן, על-ידי העדר עסק התורה והמצות מסתלקות אותיות ה' משם הוי"ה (=י-ה-ו-ה), ונשארות אותיות "וי", שהן אותיות תקף הדין, שמביאות שתי מיתות לעולם. לכן רמז להם רב המנונא בלשון כפולה: "וי לן דמיתנן, וי לן דמיתנן" - כנגד שתי המיתות ("מות תמות").

ועל-כך שאלו אותו תלמידיו: "אנן, מה נעני בתרך" (=אם אתה אומר כך, מה אנו נגיד)? כלומר, איך נוכל לתקן ענין זה? על-כך ענה להם רב המנונא: "הי תורה והי מצוה דמגנו עלן" (=התורה והמצוה הן אלה שמגנות עלינו) - העצה היעוצה היא לעסוק בתורה ובמצות, שהן כנגד שתי אותיות ה'. ולכן אמר להם: "הי תורה והי מצוה". דהינו, "הי תורה" - ה' הראשונה תחזור על-ידי שהאדם עוסק בתורה. ואילו "הי מצוה" - האות ה' השניה תחזור כאשר האדם יקיים את מצות הקב"ה.

והנה, אומרים חז"ל, ששבת היא יום של "תורה ומצות": יום של תורה, כמו שמבואר בטור (או"ח סימן רצ"ו), בשם המדרש: "אמרה תורה לפני הקב"ה: ריבוננו של עולם, כשיכנסו ישראל לארץ, זה רץ לכרמו, וזה רץ לשדהו. ואנני? מה תהא עלי? אמר לה: יש לי זוג שאני מזוג לך, ושבת שמו, שהם בטלים ממלאכתם, ויכולים לעסוק בך". וכן, שבת היא יום של מצות, כמבואר בירושלמי (ברכות ט'): "מצות שבת שקולה כנגד כל מצותיה של תורה". נמצאנו למדים מכל זה, שבשבת קדש, שהיא יום של תורה ומצות, אפשר לתקן ולהחזיר את שתי האותיות ה' משם הוי"ה ברוך הוא, ולהפוך "וי" ל"י-ה-ו-ה". וזהו שבארנו (פרשת "כי תשא"): "שבת וינפש" - כיון ששבת, וי אבדה נפש. שצריך במוצאי שבת לעמוד על המשמר, שלא תסתלקנה שתי אותיות ה', ויחזרו אותיות "וי" למקומן, חלילה.

ומעתה יש לומר, שזהו גם ביאור מה שפיתוב בזהר הקדוש (שם ח'): "מהו שבת? שמא דקדשא בריך הוא. שמא דאיהו שלים מכל סטרו" (=מהי שבת? שבת היא שמו של הקב"ה, שם שהוא שלם מכל הצדדים). כי בשבת נשלמות ארבע אותיות שם הוי"ה (=י-ה-ו-ה), כאשר חוזרות שתי אותיות ה' למקומן. ולכן אומר הזהר הקדוש: "שמא דאיהו שלים מכל סטרו" (=שם שהוא שלם מכל הצדדים) - שם שהוא שלם בכל ארבע אותיות, ללא חסרון.

לפי זה מבואר היטב, מדוע אנו מוסיפים בקידוש ב"יום הששי", שהוא סוף הפסוק הקודם, כדי לרמוז על שם הוי"ה (י-ה-ו-ה) בראשי תיבות "יום הששי ויכלו השמים". שכן, בשבת קדש שתי אותיות ה', שהם כנגד התורה והמצות, חוזרות למקומן, ונשלם שם הוי"ה (=י-ה-ו-ה) ברוך הוא.

הנה כי כן, מבוארים היטב דברי הרה"ק מראפשיץ זיע"א, כי בקידוש ליל שבת ראוי לדקדק שלא להדגיש את חמש אותיות "וי", שבפרשת "ויכלו", כי אם בחטף. שכן, לפי מה שבארנו, בשבת נמתקות אותיות "וי", כי שתי אותיות ה' חוזרות למקומן - שהרי שבת היא יום של תורה ומצות. וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה".

כתב האריז"ל (עץ החיים, עשר שבת א'): "ב"יזמו תתן ש"כרו' ראשי תיבות שבת". וצריכים אנו להבין, מה הקשר בין שבת לבין תכן הפסוק "ב"יזמו תתן ש"כרו" (=לתת שכר שכיר ב"יזמו)?

אומר על-כך הרה"ק פינחס פרידמן: הנה, ב"יזמו, בשבת קדש יש מצות "ענג שבת", כמו שאומר הנביא (ישעיה נח', יג'): "ויקראת לשבת ענג". דהינו, שצריך לענג את הגוף במאכל ובמשתה. אם כך, בשבת אין מלחמה בין הגוף לבין הנשמה. שהרי, שניהם מסכימים לענג את הגוף. שכן, הגוף זהו רצונו התמידי להתענג בהנאות העולם הזה. ואילו גם לנשמה הרוחנית אין התנגדות לכך, שהרי זו מצוה לענג את הגוף בשבת. וכפי שפרש רש"י במסכת ביצה (טז', א'): "בשבת יש נשמה יתרה, (שהיא) - רוחב-לב למנוחה ולשמחה... ויאכל וישתה, ואין נפשו קצה עליו".

כלומר, גם הנפש מסכימה לענג הגוף, כיון שזו מצוה, ואין הנפש קצה בתענוגי הגוף בשבת. אם כך, על קיום מצות ענג שבת יש שכר גם בעולם הזה. שכן, גם הגוף רוצה בקיום מצות ענג שבת. ולכן "ב"יזמו

תתן שְׁכָרוֹ ראשי תיבות **שבת** - שבזכות מצות השבת הקב"ה נותן שְׁכָר גם בעולם הזה. וכפי שאומרים חז"ל (שבת קיח:): "אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי: כל המענג את השבת, נותנין לו נחלה בלא מצרים, שנאמר (ישעיה נח): 'אזו תתענג על ה'... והאכלתיך נחלת יעקב אביד'". אולם, אומר הרה"ק פינחס פרידמן: הרי דבר זה **סותר** מה שמבואר בגמרא (קידושין לט:): "שְׁכָר מְצוּה בְּהַאי עֲלָמָא לִיכָא" (=שְׁכָר מְצוּה אֵינוֹ נִיתָן לְאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה). אלא, הוא משיב, הנה אמרו חז"ל (ברכות נב:): "שְׁלֵשָׁה מַעֲיָן הָעוֹלָם הַבָּא, אֵלוֹ הוּ: שַׁבַּת, שְׁמֶשׁ וְתַשְׁמִישׁ". אם כן, על מצות ענג שבת מקבלים שְׁכָר, שהוא מעין השְׁכָר של העולם הבא. ולכן, אם תשאֵל אִיךָ "**בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׁכָרוֹ**"? אִיךָ אֶפְשֶׁר לְקַבֵּל שְׁכָר "בְּיוֹמוֹ" (=מִיָּד) עַל הַמְצוֹת? הֲרֵי "שְׁכָר מְצוּה בְּהַאי עֲלָמָא לִיכָא" (=שְׁכָר מְצוּה אֵינוֹ נִיתָן לְאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה)! הַתְּשׁוּבָה טְמוּנָה בְּרָאשֵׁי הַתִּיבוֹת "שַׁבַּת" שֶׁל הַפְּסוּק. שְׁכָן בַּשַּׁבַּת קָדַשׁ, שֶׁהִיא מַעֲיָן הָעוֹלָם הַבָּא, מְקַבֵּל הָאָדָם שְׁכָר מַעֲיָן הַשְׁכָר שֶׁמְגִיעַ לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, וְזֶהוּ "**בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׁכָרוֹ** ראשי תיבות **שבת**" - שְׁבִיוֹמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, שֶׁהוּא שַׁבַּת, תִּתֵּן שְׁכָרוֹ לְאָדָם, שְׁשׁוֹמֵר וּמַעֲנֵג אֶת הַשַּׁבַּת כְּהִלְכָתָהּ.

וְיֵשׁ לוֹמֵר שְׂזֵאת כּוֹנֵת הַזֶּהר הַקָּדוֹשׁ (יתרו פח עא:): "כֹּל בְּרַכָּאן דְּלִיעֵלָא וְתִתָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא תִּלְגִּין" (=כֹּל הַבְּרָכוֹת, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, תְּלוּיוֹת בְּיוֹם הַשַּׁבַּת). שֶׁהֲרֵי, בְּיָמֵי הַחֹל אִי-אֶפְשֶׁר לְקַבֵּל שְׁכָר עַל קִיּוֹם הַמְצוֹת - מָה שְׂאִין כֵּן בַּשַּׁבַּת, שֶׁהִיא מַעֲיָן הָעוֹלָם הַבָּא, שְׂאִזְ הָאָדָם מְקַבֵּל שְׁכָר מַעֲיָן הַשְׁכָר שֶׁמְגִיעַ לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. "**כְּמָה גְדוֹלִים מַעֲשֵׂי חַיָּא**"

עַל גְּדוּלְתוֹ שֶׁל רַבִּי חַיָּא הַגַּמְרָא מְסַפֶּרֶת שְׂרִישׁ לְקִישׁ הָיָה מְסַמֵּן מַעֲרוֹת קְבוּרָה שֶׁל חַכְמִים (כְּדִי שְׁלֵא יַעֲבְרוּ עֲלֵיהֶם כְּהַנִּים וְיִטְמְאוּ). כְּשֶׁהִגִּיעַ לְמַעֲרַתוֹ שֶׁל רַבִּי חַיָּא, נַעֲלָמָה מִמֶּנּוּ הַמַּעֲרָה. חֲלָשָׁה דָּעַתוֹ שֶׁל רִישׁ לְקִישׁ, שֶׁהָיָה סָבוּר שִׁישׁ בְּזֶה סִימָן שֶׁהוּא אֵינוֹ רְאוּי לְהִיפָּנֵס אֶצֶל רַבִּי חַיָּא. אָמַר: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לֹא פִלְפִּלְתִּי תוֹרָה כְּמוֹתוֹ? יָצָתָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה לוֹ: תוֹרָה כְּמוֹתוֹ פִּלְפִּלְתָּ, תוֹרָה כְּמוֹתוֹ לֹא רִבְצָתָ (=לֹא לְמַדַּת לְאַחֲרִים). וּבִאֲמַת מָה עָשָׂה רַבִּי חַיָּא כְּדִי שְׁלֵא תִשְׁתַּכַּח תוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל? לְצוּרָךְ זֶה, מְסַפֶּרֶת הַגַּמְרָא, זָרַע פִּשְׁתָּן וְגַדֵּל אוֹתוֹ, עַד שֶׁנַּעֲשָׂה רְאוּי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ חוּטִים. אִזְ קָצַר אֶת הַיְּבוּל, הִשְׁרָה אֶת הַפִּשְׁתָּן בְּמִים, יָבִישׁוּ וְהַפְּרִיד אֶת הַסִּיבִים. לְאַחַר מִכֵּן שָׁזַר מֵהֶם חוּטִים, וּמִן הַחוּטִים קָלַע רִשְׁתוֹת צִידִים. בְּעִזְרַת הַרְשָׁתוֹת שֶׁהָיוּ בְּיָדוֹ, יָצָא לְצוּד צְבָאִים, הִבִּיאֵם לְבֵיתוֹ, שִׁחַט אוֹתָם וְחָלַק אֶת הַבָּשָׂר לְעַנְיִים. אֶת עוֹרוֹת הַצְּבָאִים הִשְׁאִיר בְּיָדוֹ, וְעַבְד אוֹתָם לְקַלְפִּים, וְעֲלִיהֶם כָּתַב חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. כְּאִשֶּׁר הָיוּ הַחוּמְשֵׁים כְּתוּבִים, עֲבַר רַבִּי חַיָּא בְּעָרִים אֲשֶׁר לֹא הָיוּ בָּהֶם מְלַמְדֵי תִינוּקוֹת, וְלָמַד אֶת יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה וְשֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה. כְּאִשֶּׁר רָאָה רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה רַבִּי חַיָּא, הִכְרִיז וְאָמַר: "**כְּמָה גְדוֹלִים מַעֲשֵׂי חַיָּא**". וְהִקְשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים וְשְׂאֵלוּ: מַדּוּעַ הָיָה עַל רַבִּי חַיָּא לְטְרוֹחַ כָּל-כָּךְ וְלִהְיֶה יִשׂרָאֵל זָמַן כֹּה רַב לְהַכְנוֹת הַמְּרוּבּוֹת, שְׁלִכְאוּרָה, מִיּוֹתְרוֹת הֵן. אִם רְצוֹנוֹ לְלַמֵּד אֶת יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל תוֹרָה, הָיָה עָלָיו לְקַנּוֹת קֶלֶף מִן הַשּׁוּק, לְעַבְדוֹ לְשִׁמָּה, וְלִכְתּוֹב עָלָיו חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה?

בָּרַם, רַבִּי חַיָּא רָצָה שִׁיְהִיָּה קִיּוֹם לְתוֹרָה שֶׁמְלַמֵּד הוּא תִינוּקוֹת, וְשִׁיְהִיָּה חֲרוֹת בְּלִבָּם כְּדִי שְׁלֵא תִשְׁתַּכַּח תוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל. וְכִדִּי שֶׁהִכֵּל יַעֲשֶׂה מִתּוֹךְ כּוֹנֵה וּמַחֲשֶׁבָה טְהוּרָה לְשֵׁם מְצוֹת תִּלְמוּד תוֹרָה בְּלֹא שִׁיתוּף שׁוּם מַחֲשֶׁבָה אַחֲרַת, עָשָׂה רַבִּי חַיָּא הַכֹּל בְּעֶצְמוֹ הַחֵל מְזַרְיַעַת הַפִּשְׁתָּן וְעַד כְּתִיבַת הַסְּפָרִים, כְּאִשֶּׁר כָּל פְּעוּלָה הוּא מִתְכוּן לְשֵׁם שָׁמַיִם. וּבַעֲנִין זֶה, מְסַפֶּרֶת הַגַּמְרָא אָמַר רַב חֲבִיבָא: יוֹם אֶחָד רָאִיתִי אֶחָד מֵהַחַכְמִים שֶׁהָיָה אֵלָיו רְגִיל לְהַתְגַּלוֹת אֶצְלוֹ. בְּבִקּוֹר רָאִיתִי אֶת עֵינָיו, נִרְאוֹת יְפוֹת, וּבְעֶרְב רָאִיתִי אֶת עֵינָיו כְּאִילוֹ נִשְׂרָפוֹת בְּאֵשׁ. אֲמַרְתִּי לוֹ: מָה זֶה שֶׁעֵינֶיךָ נִרְאוֹת כֵּךְ? סִפֵּר לִי אוֹתוֹ חֶכֶם: בִּיקְשָׁתִי מֵאֵלָיו הַנְּבִיא שִׁירָאָה לִי אֶת הַחַכְמִים כְּשֶׁהֵם עוֹלִים לִישִׁיבָה שֶׁל מַעַלָּה בְּשָׁמַיִם. הוּא הִסְפִּים לְהִרְאוֹת לִי, אִךְ אָמַר לִי: בְּכֹלִם תוֹכֵל לְהִסְתַּכֵּל, לְבַד מֵהַסְּפָסֵל שֶׁל רַבִּי חַיָּא, שְׁלֵא תוֹכֵל לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ. שְׂאֵלְתִי אֶת אֵלָיו: אֵלוֹ סִימָנִים יֵשׁ כְּדִי לְהַבְחִין בֵּין מוֹשְׁבּוֹ שֶׁל רַבִּי חַיָּא לְמוֹשְׁבָם שֶׁל צְדִיקִים?

אָמַר לִי אֵלָיו: בְּכָל שְׂאֵר הַמוֹשְׁבִים שֶׁל הַצְּדִיקִים, מְלֹאכִים עוֹזְרִים לָהֶם כְּשֶׁהֵם עוֹלִים וְיורְדִים, חוּץ מִמוֹשְׁבּוֹ שֶׁל רַבִּי חַיָּא, שֶׁמַּעֲצָמוֹ עוֹלָה וְיורֵד, וְאֵינוֹ זְקוּק לְסִיוַע. (מְסַבֵּיר רַבֵּנוֹ יוֹסֵף חַיִּים, בַּעַל ה"בֵּן אִישׁ חַי", כְּשֶׁרַבִּי חַיָּא עָסַק בְּהַכְנֵת הַסְּפָרִים לְלִימוּד הַתִּינוּקוֹת, הוּא הִכִּין אֶת הַכֹּל בְּעֶצְמוֹ, וְלֹא נִעְזָר עַל-יָדֵי אַחַר בְּמַעֲשָׂיו בְּעוֹלָם הַזֶּה - כֵּךְ הָיָה בְּכוּחוֹ גַם בְּעוֹלָם הַבָּא לְעֵלוֹת וְלְרִדָּת בְּכוּחוֹת עֲצָמוֹ, לְלֹא סִיוַע הַמְּלֹאכִים). וּמִמְשִׁיךְ אוֹתוֹ חֶכֶם, וְאָמַר: כְּאִשֶּׁר הִסְתַּכַּלְתִּי עַל אוֹתָם חַכְמִים, לֹא יִכּוֹלְתִי לְהַתְאַפֵּק, וְהִסְתַּכַּלְתִּי גַם בְּמוֹשְׁבּוֹ שֶׁל רַבִּי חַיָּא. מִיָּד בָּאוּ שְׁנֵי נִיצוּצוֹת אֵשׁ, וְהִכּוּ אוֹתִי וְסִמְאוּ אֶת עֵינָי. לְמַחְרַת הִלְכְּתִי וְהִשְׁתַּטַּחְתִּי עַל מַעֲרַת קְבוּרָתוֹ שֶׁל רַבִּי חַיָּא. וְאֲמַרְתִּי אֶת הַבְּרִיתוֹת שֶׁבְּתוֹסַפְתָּא שֶׁסֵּדַר רַבִּי חַיָּא וְנִתְרַפְּאֵתִי. (מְסַבֵּיר רַבֵּנוֹ יוֹסֵף חַיִּים, שְׁכָאֲשֶׁר אוֹמְרִים דְּבַר הַלְכָה מִשְׁמוֹ שֶׁל הַצְּדִיק, הֲרֵי שֶׁשְׁפִתוֹתָיו דוֹבְבוֹת בְּקֶבֶר, וְיֵשׁ לוֹ הַנְּאָה בְּכֵךְ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִרְאָה כְּחִי כְּאִשֶּׁר שֶׁפִּתוֹתָיו דוֹבְבוֹת. וְלִהְיֶיךָ בְּסוּמָא (=עוֹר), שְׂאֵף-עַל-פִּי שֶׁהוּא חִי, הֲרֵי הוּא חָשׁוּב כְּמַת. לְפִיכֵךְ בָּא אוֹתוֹ חֶכֶם לְבַקֵּשׁ שְׁבִזְכוֹת זֶה שֶׁהוּא "נִתֵּן חַיִּים" לְרַבִּי חַיָּא בְּעוֹסְקוֹ בְּלִימוּד הַתּוֹסַפְתָּא, רְאוּי שֶׁהוּא (=רַבִּי חַיָּא) "יִתֵּן לוֹ חַיִּים" וְיִתְרַפָּא מְעוֹרוֹנוֹ שְׂבָא לוֹ מִשׁוּם שְׂרָאָה הַסְּפָסֵל שֶׁל רַבִּי חַיָּא, וְכֵךְ הָיָה שֶׁהִתְרַפָּא). שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכֹל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!